

حدود مشارکت سیاسی زنان

از دیدگاه اسلام

آیت الله شیخ محمد مهدی شمس الدین

ترجمه: دکتر محسن عابدی

موسسه انتشارات بعثت

تهران - بهار ۱۳۸۸

سرشناسه : شمس الدین، محمد مهدی، ۱۹۳۱-۲۰۰۱ م.
 عنوان قراردادی : اهل‌یه المراه لتولی السلطه. فارسی.
 عنوان و نام پدیدآور : حدود مشارکت سیاسی زنان از دیدگاه اسلام / محمد مهدی
 شمس الدین؛ ترجمه محسن عابدی.
 مشخصات نشر : تهران: موسسه انتشارات بعثت، ۱۳۷۶.
 مشخصات ظاهری : ۱۴۴ ص.
 شابک : ۵۰۰۰ ریال: ۹-۴۰-۶۰۶۷-۶۰۶۴-۹۶۴؛ ۲۵۰۰۰ ریال:
 چاپ دوم: ۹۷۸-۹۶۴-۶۰۶۷-۴۰-۰
 یادداشت : چاپ دوم: ۱۳۸۶. (فیا)
 یادداشت : کتابنامه: ص [۱۵۱]-۱۵۴
 موضوع : زنان در اسلام
 موضوع : زنان -- فعالیت‌های سیاسی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
 شناسه افزوده : عابدی، محسن ، مترجم.
 رده بندی کنگره : ۹۰۴۱۱۲۷۴ الف ۸۵ ش / ۱۷۲ / BP۲۳۰
 رده بندی دیوبی : ۲۹۷/۲۸۳۱
 شماره کتابشناسی ملی : ۳۲۵۳-۸۱ د

موسسه انتشارات بعثت
 عضو رسمی انجمن فرهنگی ناشران دانشگاهی

حدود مشارکت سیاسی زنان در اسلام آیت‌الله‌شیر محمد مهدی شمس الدین

مترجم: دکتر محسن عابدی

تاریخ انتشار: بهار ۱۳۸۸ / نوبت چاپ: دوم

حروفچینی، لیتوگرافی چاپ و صحافی: بعثت

شمارگان: ۲۴۰۰۰ جلد / تعداد صفحات: ۱۴۴ ص

بها: ۲۵۰۰۰ ریال / ناظر چاپ و امور فنی: محسن میقانی

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۰۶۷-۴۰-۰ ۹۷۸-۹۶۴-۶۰۶۷-۴۰-۰ ISBN:

نشانی دفتر مرکزی: تهران-خ انقلاب، خ ۱۶ آذر، شماره ۳۶، ساختمان بعثت

کد پستی ۵۴۴۹۳-۱۴۱۷۹، ۶۶۴۱۸۸۹۸-۶۶۹۶۶۸۶، دورنگار: ۶۶۴۹۸۴۶۵

فهرست مطالب

۱۳	تقریظ
۱۵	اجازه‌ی مولف
۱۷	مقدمه‌ی مترجم
۱۹	مقدمه‌ی مؤلف

صلاحیت زن برای فعالیت سیاسی از دیدگاه اسلام

۲۲	فعالیت سیاسی و چارچوب‌های آن
۲۴	جایگاه زن در نظام اسلامی
۳۸	صلاحیت زن برای فعالیت و قبول مسئولیت‌های سیاسی
۴۳	دایره‌ی طرح بحث

صلاحیت یا عدم صلاحیت زن برای زمامداری

۴۵	تبیین موضوع
۴۶	موضع‌گیری حاکم فقهی
۵۰	ماهیت حاکمیت در یک دولت
۵۱	پیشینه‌ی کلامی دیدگاه فقهی امامیه و اهل سنت
۵۱	دیدگاه شیعه امامیه
۵۲	دیدگاه اهل سنت
۵۳	اصل اولی در ولایت انسان بر انسان

دلایل مردم «مردمی» در رییس دولت ۵۵

فصل اول: کتاب خدا

آیهی اول ۵۶

آیهی دوم ۶۴

آیهی سوم ۶۵

آیهی چهارم ۶۶

چکیده فصل ۶۸

فصل دوم: سنت شریفی

روایت نخست ۶۹

روایت دوم ۷۴

روایت سوم ۷۹

روایت چهارم ۸۰

روایت پنجم ۸۱

روایت ششم ۸۶

روایت هفتم ۸۸

روایت هشتم ۹۳

روایت نهم ۹۳

روایت دهم ۹۶

خاتمه استدلال به سنت ۹۹

اهمیت حکم شرعی و شیوهی بیان آن برای امت ۱۰۰

فصل سوم: دلیل اجماع

دلیل اجماع ۱۰۱

- آیا اجماع، مرد بودن قاضی را تأیید می‌کند؟ ۱۰۲
- ملازمه میان منصب قضاوت و منصب حاکمیت / ریاست دولت ۱۰۶
- چکیده ۱۰۷

فصل چهارم: وجوه استحسانی

- وجه نخست ۱۰۸
- وجه دوم ۱۱۳
- نتیجه‌ی بحث ۱۱۵

فصل پنجم: اصل عملی

- اهمیت مسأله و مرجعیت اصل عملی ۱۱۶
- دلیل مشروعی ریاست زن ۱۱۸
- اصل عملی و مشروعیت ریاست زن ۱۲۶

فهرست‌ها

- فهرست آیات ۱۳۰
- فهرست احادیث ۱۳۳
- فهرست اعلام ۱۳۵
- فهرست منابع ۱۳۹

باسمه تعالی

سخن ناشر

موسسه انتشارات بعثت در سال ۱۳۴۶ به منظور اشاعه فرهنگ اسلامی، به همت و کمک فکری و مالی مرحوم استاد فخرالدین حجازی و استاد عباسعلی محمودی و جمعی از بزرگان تاسیس شد، با توجه به نیاز فراوان نسل جوان و اندیشمندان جامعه به خواندنی‌های جدی و پر محتوا، تا کنون صدها کتاب ارزنده تقدیم دانش پژوهان و محققان دین و علم نموده است.

اما امروز وسعت دانش بشری و پیشرفت روز افزون آن در همه زمینه‌ها ایجاب می‌کند که این انتشارات و سایر موسسات مشابه که به دور از انگیزه‌های مادی، برای نیل به اهداف انقلاب در تمام زمینه‌ها، بویژه انقلاب فرهنگی تلاش می‌کنند، یار دانشگاهیان و محققان باشند و به نشر و معرفی سایر آثار علمی نیز بپردازند.

بنابراین این موسسه با حفظ خط مشی غیر انتفاعی خود، چاپ کتب تخصصی دانشگاهی را مورد توجه قرار داده تا با کوشش عالمان متعهد دانشگاهی، آخرین دستاوردهای علمی جهان دانش را منتشر نماید و از این طریق راه رسیدن به استقلال فرهنگی را هموار سازد.

کتاب حاضر یکی از نمونه‌های فوق می‌باشد که توسط آیت الله شیخ محمدمهدی شمس‌الدین رییس مجلس اعلای شیعیان لبنان به رشته تحریر درآمده و برگردان آن توسط استاد دکتر محسن عابدی انجام گردیده است.

مدیر عامل

مهندس عباس میقانی

باسمه تعالی

مقدمه:

در سی‌امین سال انقلاب اسلامی شاهد موفقیت‌های زیادی در عرصه‌های فرهنگی، اجتماعی و... می‌باشیم، که بانوان با بهره‌مندی از دیدگاه بلند امام خمینی رحمة الله علیه، نقش مؤثری در پیدایش و تداوم آن داشته‌اند.

دفاتر امور زنان از زمان تأسیس تاکنون فعالیت‌های متعددی را پیگیری نموده، فراز و نشیب‌های فراوانی را پشت سر گذرانده‌اند. امور بانوان آموزش و پرورش فارس از سال ۱۳۸۰ با برنامه‌ریزی کوتاه و بلند مدت، طراحی و تدوین بیش از ده‌ها طرح استانی، اجرای طرح‌های کشوری و ارزیابی از فعالیت‌ها گامی مؤثر برای ارتقاء جایگاه بانوان برداشته و توانسته است موفقیت‌های بزرگی در کل کشور به دست آورد.

از جمله مهم‌ترین طرح‌هایی که برای بانوان فرهنگی، دختران دانش‌آموز و والدین آنها اجرا شده است می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد.

الف) بانوان فرهنگی: آموزش حقوق ۱۸۰۰۰ نفر، آموزش بهداشت روانی: ۳۵۰۰۰ نفر، آموزش عفاف و حجاب: ۷۰۰۰ نفر، ارائه خدمات آموزشی، رفاهی، حمایتی به بانوان سرپرست خانوار: ۱۱۰ نفر، نشست‌های تخصصی با موضوع‌های خودباوری، عزت نفس و...: ۱۰۰۰۰ نفر، تربیت مدرس عفاف و حجاب و مهارت‌های زندگی: ۱۰۰۰ نفر.

ب) دختران دانش‌آموز: ارتقای مهارت‌های جسمی، روانی، اجتماعی دختران دوره راهنمایی و متوسطه بیش از ۱۰۰۰۰۰ نفر، عفاف و حجاب: ۷۰۰۰ نفر، آشنایی با شخصیت حضرت زهرا(س): ۵۰۰۰۰